

ALDINA

2

GUTENBERG

COLM ΤΟΙΒΙΝ
ΚΑΡΑΒΟΦΑΝΑΡΟ
ΣΤΟ
ΜΑΥΡΟ ΝΕΡΟ

Μετάφραση
Ἀθηνᾶ Δημητριάδου

Τίτλος πρωτοτύπου:
Colm Tóibín, *The Blackwater Lightship*

First published by:
Picador, New York, 1999

Copyright © Colm Tóibín 1999

All rights reserved, including the right
of reproduction in whole or in part in any form.

This book was published
with the support of Literature Ireland

Τὸ ἔργο ἐκδόθηκε
μὲ τὴν ὑποστήριξη τοῦ Literature Ireland

ΕΚΔΟΣΕΙΣ GUTENBERG

COLM ΤΟΙΒΪΝ

ΚΑΡΑΒΟΦΑΝΑΡΟ
ΣΤΟ
ΜΑΥΡΟ ΝΕΡΟ

Μετάφραση-Έπίμετρο
Ἀθηνὰ Δημητριάδου

GUTENBERG || ALDINA-2

Η ΕΛΕΝ ξύπνησε μέσα στη μαύρη νύχτα από τὸ κλάμα τοῦ Μάνους. Δὲ σάλεψε, ἔστησε ἀφτὶ περιμένοντας μήπως ὁ μικρὸς καταλαγιάσει καὶ γυρίσει ἀπὸ τὸ ἄλλο πλευρό, ἀλλὰ ὅταν ἄκουσε τὴ φωνή του νὰ δυναμώνει, νὰ γίνεται πιὸ ἐπίμονη, κι ἄρχισε κάπως νὰ ξεχωρίζει τί ἔλεγε, σηκώθηκε καὶ πῆγε στὸ δωμάτιο τῶν παιδιῶν· δὲν ἦταν βέβαιη ἂν ἦταν ξύπνιος ἢ ἂν ἔβλεπε ὄνειρο.

Εἶχε ἀφήσει τὸ φῶς στὸ κεφαλόσκαλο ἀναμμένο, ἔτσι μὲ τὸ πού μπῆκε στὸ δωμάτιο, διέκρινε τὸν Κάλ μὲ τὰ μάτια ὀρθάνοιχτα. Τὴν κοίταξε ἀπὸ τὸ κρεβάτι του, ἀμέτοχος θεατῆς τῆς σκηνῆς πού θὰ παιζόταν ἀπὸ στιγμή σὲ στιγμή· μετὰ κοίταξε τὸν ἀδερφό του, πού ἔκλαιγε πνιχτὰ καὶ ἀπόδιωχνε κάποιον ἄγνωστο τρόμο κουνώντας τὰ χέρια του. Ἡ Ἑλέν ξύπνησε μαλακὰ τὸν Μάνους, τράβηξε τὴν κουβέρτα πού τὸν σκέπαζε. Τὸ παιδὶ ἦταν καταιδρωμένο. Μισοξύπνησε, ἔτριψε τὰ μάτια του, ξανάρχισε νὰ κλαψουρίζει. Τοῦ πῆρε μερικὰ λεπτὰ ὥσπου ν' ἀντιληφθεῖ τὴν παρουσία της κι ὅτι τὸ ὄνειρο εἶχε τελειώσει.

«Φοβήθηκα», τῆς εἶπε.

«Τώρα ὅμως εἶσαι καλὰ. Μπορεῖ νὰ ξανακοιμηθεῖς».

«Δὲ θέλω νὰ ξανακοιμηθῶ», τῆς εἶπε κι ἄρχισε νὰ κλαίει.

«Νὰ σὲ πάρω στὸ κρεβάτι μας;» τὸν ρώτησε.

Τὸ παιδὶ κούνησε τὸ κεφάλι καταφατικά. Τώρα πιά δὲν κουνιόταν, ἔκλαιγε μὲ ἀναφιλητά, περίμενε νὰ τὸν

παρηγορήσει ή μαμά του. 'Η 'Ελεν ήξερε ότι τὸ καλύτερο ποὺ εἶχε νὰ κάνει ἦταν νὰ καθίσει δίπλα του καὶ νὰ τὸν ἡρεμήσει ὥσπου νὰ τὸν πάρει πάλι ὁ ὕπνος, τελικὰ ὅμως τὸν σήκωσε καὶ τὸν ἄφησε νὰ κολλήσει πάνω της. Κάθε φορὰ ποὺ τὸν κρατοῦσε ἔτσι, ὁ μικρὸς ἠσύχαζε.

Ὁ Κάλ τοὺς παρακολουθοῦσε.

'Η 'Ελεν τοῦ μίλησε σὰ νὰ ἀπευθυνόταν σὲ ἐνήλικα. «Θὰ τὸν πάρω στὸ κρεβάτι μας γιὰ νὰ μπορέσεις νὰ κλείσεις κι ἐσὺ μάτι», τοῦ εἶπε.

Ὁ Κάλ σκεπιάστηκε κι ἐκλείσε τὰ μάτια. Στὰ ἔξι του χρόνια εἶχε τὴν ἐξυπνάδα νὰ καταλάβει ὅτι ἡ μητέρα του δὲν ἔπαιρνε τὸν Μάνους στὸ κρεβάτι τους γιὰ νὰ ἀφήσει ἐκεῖνον ἥσυχο, ἀλλὰ ἐπειδὴ ἤθελε νὰ κανακέψει τὸν ἀδερφό του σὰν μωρό. 'Η 'Ελεν ἀναρωτιόταν τί νὰ σκεφτόταν ὁ Κάλ, ἂν πληγώθηκε, ἂν ἐνοχλήθηκε – ὅμως ἐκεῖνος παραῆταν περήφανος γιὰ νὰ τὴν ἀφήσει νὰ καταλάβει ὅτιδῆποτε, καὶ πανέτοιμος νὰ ἀναλάβει τὸ ρόλο τοῦ μεγάλου ἀδερφοῦ.

Εἶχε μόλις πάρει νὰ χαράζει, ἓνα ἀχνὸ φῶς τρύπωνε ἀπὸ τὸ παράθυρο τῆς σκάλας. 'Η 'Ελεν προχώρησε ἀργὰ πρὸς τὴν κρεβατοκάμαρά της. Ὁ Χιοὺ κοιμόταν κουλουριασμένος, τὸ μπράτσο του ἀπλωμένο στὴ δική της μεριά τοῦ κρεβατιοῦ. Στάθηκε καὶ τὸν κοίταζε καὶ ἀποροῦσε πῶς τὰ κατὰφερνε νὰ κοιμᾶται καὶ νὰ ξυπνάει μὲ τόση εὐκολία. Ὁ Μάνους ἀναδεύτηκε στὴν ἀγκαλιά της καὶ γύρισε νὰ δεῖ γιατί ἡ μητέρα του εἶχε σταθεῖ μὲς στὴ μέση τῆς κάμαρας. Ἔμεινε νὰ κοιτάζει κι αὐτὸς τὸν πατέρα του, μετὰ γύρισε καὶ κούρνιασε πάλι πάνω της. Ἀπὸ κάπου μακριὰ ἔφτασε ὁ βόμβος ἐνὸς αὐτοκινήτου. 'Η 'Ελεν κουβάλησε τὸν Μάνους στὸ κρεβάτι.

«'Από τὴ μεριά μου θὰ κοιμηθεῖς;» τὸν ρώτησε ψιθυριστά.

«'Οχι, θέλω νὰ εἶμαι στὴ μέση».

«Ξέρεις καλὰ τί θέλεις, ἔ;» τοῦ εἶπε χαμογελώντας του.

«Θέλω νὰ εἶμαι στὴ μέση», τῆς ψιθύρισε κι αὐτός.

Τὸν ἀπίθωσε μὲ τὴ ράχη στὸν Χιὺ καὶ τὸν σκέπασε μὲ τὸ σεντόνι. Σὲ κάποια στιγμή μέσα στὸν ὕπνο του ὁ Χιὺ εἶχε πετάξει κάτω τὸ πάπλωμα· ἡ Ἑλέν δὲν τὸ σήκωσε, θὰ ζεσταίνονταν πολὺ τώρα ποὺ ἦταν τρεῖς στὸ κρεβάτι. Ἀκούμπησε τὸ κεφάλι της στὸ μαξιλάρι μὲ ἀνακούφιση: ὁ Μάνους πλάγιαζε ἡσυχα ἀνάμεσά τους, τὸν Κάλ θὰ πρέπει νὰ τὸν εἶχε ξαναπάρει ὁ ὕπνος στὸ διπλανὸ δωμάτιο.

Εἶχαν πάει γιὰ ὕπνο νωρίς, καλὰ-καλὰ δὲν εἶχε σκοτεινιάσει ἀκόμη καὶ εἶχαν κάνει ἔρωτα, κι ἔνιωθε τώρα νὰ ξεχειλίζει ἀπὸ τρυφερότητα γιὰ τὸν Χιὺ κι ἀπὸ μιὰ εὐχή, κάτι ποὺ ἦταν τὸ μυστικό τους ἀστεῖο, νὰ τοῦ μοιάσει περισσότερο, νὰ γίνεи πιὸ ἡρεμῇ, νὰ ἱκανοποιεῖται πιὸ εὐκόλα —νὰ ἱκανοποιεῖται πιὸ εὐκόλα; ὁ Χιὺ εἶχε γελάσει ἀκούγοντάς την— νὰ μὴν ἔχει μυστικά, νὰ μὴν κρατάει τίποτα μέσα της.

Παρότι ὁ Μάνους κόντευε νὰ κοιμηθεῖ, ἄρχισε νὰ τὴν τραβολογáει, νὰ διεκδικεῖ μεταξὺ ὕπνου καὶ ξύπνιου τὴν προσοχή της. Δὲν τὴν ἄφηνε νὰ τοῦ γυρίσει τὴν πλάτη. «Γύρνα ἀπὸ 'δῶ», τῆς ψιθύρισε.

Κοίταξε τὸ ρολόι της. Ἦταν μόνο πέντε παρὰ τέταρτο. Ξαφνικὰ ἄρχισε νὰ κρυώνει. Ἐσκυψε στὸ πάτωμα, βρῆκε τὸ πάπλωμα καὶ τὸ ἀπλώσε ἔτσι ὥστε νὰ τοὺς σκεπάζει καὶ τοὺς τρεῖς. Νὰ ζεσταθοῦν γιὰ λίγο.

“Όταν άνοιξε τὰ μάτια της, ό Χιού και ό Μάνους κοιμούνταν βαθιά. Ήταν όκτώ και κάτι· τὸ δωμάτιο ἔβραζε. Σηκώθηκε ἀπὸ τὸ κρεβάτι, καὶ μὲ τὴ ρόμπα καὶ τὶς παντόφλες της στὸ χέρι κατέβηκε κάτω, καὶ βρῆκε τὸν Κάλ, μὲ τὶς πιτζάμες του νὰ βλέπει τηλεόραση μὲ τὸ κοντρόλ στὸ χέρι.

«Έγώ ἔχω τελειώσει ἀπὸ τὸ μπάνιο, ἂν θέλεις νὰ πᾶς νὰ κάνεις ἕνα ντούς», τοῦ εἶπε. ‘Ο Κάλ κούνησε τὸ κεφάλι του καὶ σηκώθηκε.

«Κοιμούνται ἀκόμη;» τὴ ρώτησε.

«Κοιμούνται», τοῦ εἶπε μὲ χαμόγελο.

«Έ, τότε πάω καλύτερα προτοῦ ξυπνήσουν».

Ήταν ἡ μυστικὴ τους γλώσσα· καμώνονταν καὶ οἱ δυὸ τοὺς ἐνήλικες, μιλοῦσαν σὰν παντρεμένο ζευγάρι. Τοῦ Κάλ δὲν τοῦ ἄρεσε καθόλου νὰ τοῦ δίνουν ὁδηγίες ἢ ἐντολές ἢ νὰ τοῦ μιλοῦν σὰ νὰ ἦταν μικρός. “Αν τοῦ εἶχε πεῖ νὰ πάει νὰ κάνει ντούς, θὰ εἶχε ἀρχίσει τὶς βόλτες καὶ τὸ χασομέρι. “Όταν ό Μάνους φτάσει στὴν ἡλικία του, θὰ τὸν πηγαίνω ἀκόμη ἀγκαλιὰ στὸ μπάνιο, σκέφτηκε ἡ Έλεν.

Ήταν οἱ πρῶτοι ποὺ κατοίκησαν τοῦτο τὸ σπίτι καὶ οἱ πρῶτοι ποὺ εἶχαν τὴν οἰκονομικὴ ἀνεση νὰ χτίσουν προέκταση – ἕνα μεγάλο, τετράγωνο, φωτεινὸ δωμάτιο ποὺ ἔκανε χρῆμα κουζίνας καὶ τραπεζαρίας καὶ εἶχε χῶρο γιὰ νὰ παίζουν τὰ παιδιά. ‘Ο Χιού εἶχε ἐπιμείνει γι’ αὐτὸ τὸ σπίτι γιὰ τὴν ὀξιά, ποὺ ἀπὸ θαῦμα εἶχε μείνει ὀρθια στὸν πίσω κῆπο, καὶ τὸ πάρκο πίσω ἀπὸ τὸ σπίτι. Τῆς Έλεν τῆς ἄρεσε μόνον ἐπειδὴ ἦταν ὀλοκαίνουργιο, ἡ ιδέα ὅτι δὲν τὸ εἶχε κατοικήσει ἄλλος πρὶν ἀπ’ αὐτούς.

Εἶχε πλύνει τὰ πιάτα ἀποβραδὶς κι ἀπὸ τὸ παράθυρο τῆς κουζίνας εἶχε δεῖ ἕνα ἀεράκι νὰ περνάει φευ-

γαλέα μέσα από τὸ φύλλωμα τῆς ὀξιάς καὶ τῶν ἐλάτων στὴν πέρα ἄκρη τοῦ πάρκου· μετὰ, σὰ νὰ σκοτεινιάσει ξαφνικὰ ὁ ἀέρας, μιὰν αἴσθησι βροχῆς. Ἄναψε τὸ ραδιόφωνο —ὡς συνήθως ὁ Χιὺ τὸ εἶχε γυρισμένο στὸ Raidio na Gaeltachta— καὶ βρῆκε τὸ Πρῶτο Πρόγραμμα ἀκριβῶς τῇ στιγμῇ ποὺ ἀκουγόταν τὸ σῆμα γιὰ τὶς εἰδήσεις τῶν ἐννέα. Ὅποτε μετὰ θὰ ἀκουγε τὸ δελτίο καιροῦ.

Ἐνῶ ἔτρωγαν τὸ πρωινό τους μὲ τὸν Κάλ, ἀπορροφημένον ἤδη ἀπὸ τὸ κόμικς ποὺ διάβαζε, ἄρχισαν οἱ φωνές καὶ τὰ γέλια στὸν ἐπάνω ὄροφο. Ὁ Μάνους τσίριζε ὅσο πιὸ δυνατὰ μποροῦσε.

«Γιὰ ἄκου τους», εἶπε ἡ Ἑλέν. «Ποῦ νὰ καταλάβεις ποιό εἶναι τὸ μεγαλύτερο μωρό».

Ὁ Κάλ τῆς χαμογέλασε, πῆρε μιὰ φέτα φρυγανισμένο ψωμί κι ἔπεσε ξανά μὲ τὰ μοῦτρα στὸ κόμικς. Ἐτρωγαν σιωπηλοὶ ἐνόσω ὁ σαματὰς ἐπάνω συνεχιζόταν, ὁ Χιὺ νὰ φωνάζει κάτι στὰ ἱρλανδικὰ στὸν Μάνους, μετὰ νὰ φωνάζουν καὶ οἱ δυὸ ταυτόχρονα, ὥσπου ὁ ἓνας — μᾶλλον ὁ Μάνους, συμπέρανε ἡ Ἑλέν— προσγειώθηκε μὲ γδοῦπο στὸ πάτωμα.

Δὲν ἄργησαν νὰ κάνουν κι οἱ δυὸ τὴν ἐμφάνισή τους, ὁ Χιὺ μὲ τὴ ρόμπα του νὰ ἔχει ἀγκαλιὰ τὸν Μάνους μὲ τὶς πιτζάμες του.

«Ἐπεσα ἀπ' τὸ κρεβάτι», τοὺς ἀνακοίνωσε ὁ Μάνους.

«Τὸ ξέρουμε, σ' ἀκούσαμε», εἶπε ἡ Ἑλέν.

Τὰ μάγουλά του ἦταν ξαναμμένα. Ζουλοῦσε μὲ μανία τὴ μύτη τοῦ Χιὺ.

«Σταμάτα το αὐτό. Κάτσε νὰ φᾶς τὸ πρωινό σου».

Μὲ τὸ ποὺ κάθισε ὁ Μάνους, τὸ μάτι του ἔπεσε στὸ

κόμικς τοῦ Κάλ, ὁπότε ἄπλωσε τὸ χέρι του καὶ τὸ βού-
τηξε. Ὅσο κι ἂν προσπάθησε ὁ Κάλ νὰ τὸ κρατήσῃ, ὁ
Μάνους ἀποδείχτηκε πολὺ πιὸ γρήγορος.

«Δῶς' το πίσω», τοῦ εἶπε ἡ Ἔλεν.

«Τὸ τέλειωσε», εἶπε ὁ Μάνους.

«Δῶς' το πίσω καὶ πὲς συγγνώμη».

Τὴν κοίταξε προσπαθώντας νὰ μαντέψῃ τί πιθανό-
τητες ὑπῆρχαν νὰ τὴν πιάσουν τὰ διαόλια της. Τῆς γέ-
λασε. «Χαζομάρες», τῆς εἶπε.

«Σὲ περιμένουμε τρεῖς ἄνθρωποι. Δὲν πρόκειται νὰ
κουνηθεῖ κανεὶς μας ἂν δὲ δώσεις πίσω τὸ κόμικς καὶ
δὲ ζητήσεις συγγνώμη», τοῦ εἶπε.

Ὁ Κάλ καθόταν μὲ τὰ χέρια κρεμασμένα στὰ πλά-
για, εὐτυχῆς ποὺ ἦταν ὁ ζημιωμένος. Ὁ Μάνους κοίταξε
τὴν Ἔλεν, μετὰ τὸν Χιού, ποὺ κάτι τοῦ πέταξε κοφτὰ
στὰ ἱρλανδέζικα. Μ' ἓναν ἀναστεναγμὸ ἐπέστρεψε τὸ
κόμικς στὸν Κάλ.

«Καὶ πὲς, νὰ μὲ συγχωρεῖς».

«Νὰ μὲ συγχωρεῖς».

«Καί, δὲ θὰ τὸ ξανακάνω».

«Καὶ δὲ θὰ τὸ ξανακάνω».

«Ἐχεις γίνει τερατάκι», τοῦ εἶπε ἡ Ἔλεν κι ἔπια-
σε δουλειὰ στὸ νεροχύτη.

«Ἐχεις γίνει τερατάκι», ἐπανελάβε ὁ Μάνους.

Ἡ Ἔλεν κοίταξε κατὰ τὸν κῆπο καὶ δὲν ἤξερε τί
νὰ τοῦ ἀπαντήσῃ· ἀνακουφίστηκε ὅταν ἄκουσε τὸν Χιού
νὰ τοῦ λέει κάτι. Τὸ λάθος ἦταν δικό της, σκέφτηκε, ποὺ
τὸν εἶπε τερατάκι. Καὶ τώρα τέρμα, θὰ ἔβγαζε τὸ συμ-
βὰν ἀπὸ τὸ μυαλό της, θὰ ἔδινε στὸ παιδί τὸ πρωινό του.
Δὲν τοῦ ἄρεσε καθόλου ποὺ ἦταν πιὸ μικροκαμωμένος
καὶ πιὸ μικρὸς στὴν ἡλικία ἀπὸ τὸν Κάλ. «Σὲ ποιά ἡλι-

κία πρέπει νὰ φτάσουμε), τὴν εἶχε ρωτήσῃ, «για νὰ εἴμαστε καὶ οἱ δυὸ τὸ ἴδιο μεγάλοι; Θέλουμε καιρὸ ἀκόμη;» Ὁ Κάλ δὲν τὸν χτυποῦσε ποτέ, οὔτε τὸν φοβέριζε, εἶχε ὅμως ἐπίγνωσι ὅτι τὸ πάνω χέρι τὸ εἶχε ἐκεῖνος. Παρόλο ποὺ ὁ Κάλ ἦταν μόλις δύο ἐτῶν ὅταν γεννήθηκε ὁ Μάνους, μπῆκε ἀμέσως στὸν καινούργιο του ρόλο — ἦταν αὐτὸς ποὺ δὲν ἔκλαιγε, ποὺ δὲ λέρωνε πάνες, ποὺ δὲ ἤθελε νὰ τὸν παίρνουν οἱ γονεῖς του στὸ κρεβάτι τους, ποὺ δὲ βούταγε τὰ κόμικς ἀπὸ τὸν ἀδερφό του, ποὺ δὲ ἔβγαζε γλώσσα στὴ μητέρα του.

Ὅταν πιά εἶχε σερβίρει στὸν Μάνους κορνφλέικς μὲ κρύο γάλα, ἀφήνοντας τὸν Χιὺ νὰ κανονίσει μόνος του τί θὰ ἔτρωγε — ὁ Χιὺ τὰ κατάφερνε στὴν κουζίνα καλύτερα ἀπὸ τὴν ἴδια —, βγῆκε ν' ἀπλώσει μερικὰ πιατόπανα ποὺ εἶχε πλύνει. Ἐκανε μιὰ νοερὴ σημείωσι νὰ ψάξει νὰ βρεῖ κάποιο καλὸ βιβλίον γιὰ τὴν ἀνατροφή τῶν ἀγοριῶν, ποὺ δὲν ἀποκλείεται νὰ βοηθοῦσε λίγο τὴν κατὰστασι. Γιὰ μιὰ ἀκόμη φορὰ, ἐκεῖ ποὺ στεκόταν, ὁ οὐρανὸς σκοτείνιασε. Βλέποντας στὴν ἄκρη τοῦ κήπου μιὰ πάνινη πολυθρόνα, ποὺ μᾶλλον ὁ Χιὺ εἶχε ἀφήσει ἔξω τὸ βράδυ, πῆγε νὰ τὴ μαζέψῃ.

Τῆς ἦρθε στὸ νοῦ ἐκεῖνη ἡ σκηνή, θὰ 'χε περάσει χρόνος ἀπὸ τότε, ὅταν εἶχε ἔρθῃ ὁ ἀδερφός της ἐπίσκεψι καὶ πέτυχε τὰ ἀγόρια νὰ πηγαίνουν γιὰ ὕπνο. Τὸ γενικὸ πρόσταγμα τὸ εἶχε ὁ Χιὺ ἐκεῖνο τὸ βράδυ, ἀλλὰ τόσο ὁ Κάλ ὅσο καὶ ὁ Μάνους, εἰδικὰ ὁ Μάνους, ἔκαναν ὅ,τι ἦταν δυνατὸν γιὰ νὰ τοὺς ἐπιτραπῇ νὰ μείνουν λίγο ἀκόμη, νὰ ἔχουν κολλήσει σὰν τίς βδέλλες στὴ μητέρα τους καὶ νὰ ἀρνοῦνται νὰ κάνουν ὅτιδήποτε τοὺς ἔλεγε ὁ πατέρας τους. Ὅταν πιά τὰ παιδιὰ κοιμοῦνταν βαθιὰ καὶ τὸ σπῖτι εἶχε ἡσυχάσει, ὁ Ντέκλαν εἶπε, ἰδοῦ

ή απόδειξη, αν χρειάζοταν απόδειξη ότι τα αγόρια θέλουν να πλαгиάζουν με τη μάνα τους και να σκοτώσουν τον πατέρα τους.

«Απλώς δεν ήθελαν να πάνε για ύπνο», είπε ο Χιού. «Τυχαίο ήταν που είχα αναλάβει εγώ τη διαδικασία απόψε».

«Εσύ δηλαδή ήθελες να πλαгиάζεις με τη μητέρα σου και να σκοτώσεις τον πατέρα σου;» ρώτησε η Έλεν τον Ντέκλαν.

«Όχι, όχι», τής απάντησε γελώντας, «με τα γκέι αγόρια συμβαίνει το ακριβώς αντίθετο, άργα ή γρήγορα τουλάχιστον».

«Θέλουν να πλαгиάσουν με τον πατέρα τους;» ρώτησε ο Χιού πολύ σοβαρά.

«Ναί, Χιού, και να τεκνοποιήσουν», του είπε ξερά ο Ντέκλαν.

«Εγώ πάντως τη μητέρα μου θέλω ακόμη να τη σκοτώσω», είπε η Έλεν. «Όχι σε καθημερινή βάση, αλλά συχνά-πυκνά. Μοῦ είναι άδιανόητο ότι μπορεί να βρεθεί άνθρωπος που να θέλει να πλαγιασει μαζί της».

Δέν την είχε ξεχάσει τη συζήτηση – την αμηχανία του Χιού, την άθωότητά του, τις προσπάθειές του να τής δώσει να καταλάβει, όταν πια είχε φύγει ο Ντέκλαν, ότι κουβέντες του τύπου, σκοτώνουμε τους γονείς μας ή πλαгиάζουμε μαζί τους, ακόμη κι αν λέγονται για πλάκα, είναι κάτι σαν βλασφημία. Η Έλεν είχε φροντίσει να μην τον αφήσει να καταλάβει πόσο δυσανασχετούσε μ' αυτές τις απόψεις, ξέροντας κατά βάθος ότι θα μπορούσε ανά πάσα στιγμή να πάρει το μέρος του Ντέκλαν και να κάνουν τον Χιού ν' αντιληφθεί ότι γελοῦσαν πίσω από την πλάτη του. Ίσως γι' αυτό είναι τ' αδέρφια,

σκεφτόταν γυρίζοντας στην κουζίνα, ἴσως αὐτὴν ἀκριβῶς τὴ στιγμή ὁ Κάλ καὶ ὁ Μάνους συνωμοτοῦν σιωπηλὰ μετὰξὺ τους.

«Τὸ δελτίο λέει καταιγίδες», εἶπε στὸν Χιού, «ἀλλὰ ἔχω σκεφετῆ τί θὰ κάνουμε. Ἄν βρέχει, τὰ τραπέζια χωρᾶνε ὅλα ἐδῶ καὶ στὸ καθιστικό, ὁπότε τὰ ποτὰ θὰ τὰ βάλουμε στὸ χόλ. Πάντως δὲν ὑπάρχει λόγος νὰ τὸ ἀποφασίσουμε πρὶν τὴν ὥρα του».

Ἦταν τέλη Ἰουνίου, τέλος τοῦ ἐξαμήνου γιὰ τὸν Χιού· τὸ ἄλλο πρῶι θὰ ἔφευγε μὲ τὰ παιδιὰ γιὰ τὸ Ντόνεγκαλ. Γι' ἀπόψε εἶχε καλέσει τοὺς δασκάλους τοῦ ἀμιγῶς ἱρλανδικοῦ σχολείου του γιὰ νὰ γιορτάσουν τὸν πρῶτο χρόνο λειτουργίας του, καὶ μερικοὺς ἀκόμη φίλους, μουσικοὺς, ποὺ μιλοῦσαν ὅλοι τους ἱρλανδικά. Ἡ Ἑλεν τὸν ἔπεισε νὰ καλέσει καὶ ὅλους τοὺς γείτονες, συμπεριλαμβανομένου καὶ τοῦ Ἰνδοῦ γιατροῦ μὲ τὴ γυναίκα του καὶ τὰ παιδιὰ τους, ποὺ ἔμεναν στὴν ἄκρη τοῦ δρόμου.

«Ποιὸς θὰ παραπονεθεῖ γιὰ τὸ θόρυβο ἀπὸ τὴ στιγμή ποὺ θὰ εἶναι ἐδῶ καὶ θὰ τρώει;» τοῦ εἶπε.

«Οἱ μισοὶ μὲ κοιτάζανε σὰ νὰ ἤμουν φοροεισπράκτορας. Πάω στοίχημα ὅτι ὁ ἀστυνομικὸς ποὺ μένει στὴ γωνία εἶναι ἀπὸ τὸ Ὅφαλι. Ἐχει πολὺ βαριά προφορά».

«Ποιὸς εἶναι αὐτὸς ὁ φίλος σου ποὺ τραγουδάει “Τ’ Ἀσπρα Χώματα”; Νὰ δεῖς χαρὰ ποὺ θὰ κάνει ὁ ἀστυνομικὸς ὅταν τὸν ἀκούσει».

«Ὁ Μικ Τζόις. Ναί, ἔχει δυνατὴ φωνή. Ὁ ἀδερφός σου θὰ ῥθει;»

«Δὲν τὸν κάλεσα», εἶπε ἡ Ἑλεν. «Δὲν ταιριάζει μὲ τὴν παρέα. Δὲ νομίζω ὅτι τοῦ ἀρέσουν “Τ’ Ἀσπρα Χώματα”».

«Μᾶς ἔχει κόψει τὴν καλημέρα;»

«Έχει πολλή δουλειά. Έχει πέσει με τὰ μούτρα στὴν ἔρευνα».

«Άρα ἔχει ἄφθονο χρόνο», εἶπε γελώντας ὁ Χιού.

«Ἡ μάνα μου λέει ὅτι ποῦ τὸν χάνεις ποῦ τὸν βρίσκεις, εἶναι νύχτα-μέρα στὸ ἐργαστήρι».

«Ἡ μάνα σου θὰ ῥθει;» τὴ ρώτησε γελώντας.

«Φαντάζεσαι τί ἔχει νὰ πεῖ τὸ στόμα της γιὰ τὰ λεφτὰ ποὺ ξοδέψαμε;»

«Ναί, ἀλλὰ γιὰ νὰ ὑποδέχεται τὸν κόσμο θὰ ᾽ταν πρώτη», εἶπε ὁ Χιού.

Ὁ Χιού μιλοῦσε ἱρλανδικὰ στὰ παιδιὰ, στὴ μητέρα του καὶ στ' ἀδέρφια του καὶ στοὺς μισοὺς τουλάχιστον φίλους του. Ἐπέμενε ὅτι ἡ Ἔλεν καταλάβαινε περισσό-τερα ἀπ' ὅσα ἔκανε πῶς καταλάβαινε, ἀλλὰ δὲν εἶχε δί-κιο. Τὴν Ἔλεν τὴ δυσκόλευε ἡ ἱρλανδικὴ προφορὰ τοῦ Ντόνεγκαλ καὶ ἐλάχιστα καταλάβαινε ἀπ' ὅσα λέγονταν. Ἀπόψε τὸ ἤξερε, θὰ τῆς ἔσπαγαν τὰ νεῦρα οἱ δυὸ-τρεῖς ποὺ θὰ συνέχιζαν νὰ τῆς μιλοῦν ἱρλανδικὰ, ἀδιαφορώντας γιὰ τὸ ἂν μποροῦσε νὰ τοὺς παρακολουθήσει, ἦταν ὅμως ἀπὸ τοὺς ἐκνευρισμοὺς ποὺ τῆς περνοῦσαν γρήγορα.

Δικοὶ της ἄνθρωποι δὲν θὰ ὑπῆρχαν στὸ πάρτι, κανεὶς ἀπὸ τὸ γυμνάσιο ὅπου ἦταν διευθύντρια —ἡ νεότερη διευθύντρια σ' ὅλη τὴ χώρα—, κανεὶς ἀπὸ τὴν οἰκογένειά της, κανεὶς ἀπὸ τοὺς συμμαθητές της στὸ σχολεῖο ἢ τοὺς συμφοιτητές της στὸ πανεπιστήμιο. Εἶχε μιὰ-δυὸ γνωστὲς ποὺ τίς συμπαθοῦσε κι ἔβγαινε μαζί τους πότε-πότε, ἀλλὰ στενὲς φίλες δὲν εἶχε.

Εἶχε ἀπαγκιστρωθεῖ πιὰ ἀπὸ τὴν πεποίθηση ποὺ ἐπὶ χρόνια καλλιεργοῦσε συστηματικά, ὅτι ἦταν αὐτάρ-κης ἢ πιὸ εὐτυχὴς ὅταν ἦταν μόνη της. Ἐκλείνει ἀκόμη

τὰ μάτια της καὶ δάγκωνε τὸ χεῖλι της κάθε φορὰ ποὺ σκεφτόταν πόσο ἀπροσδόκητο ἦταν ὅλο αὐτό, τούτη ἡ ζωὴ ποὺ εἶχε φτιάξει. Παρ' ὅλ' αὐτὰ τὶς ἤθελε τὶς τρεῖς-τέσσερις, —μπορεῖ καὶ περισσότερες—, μέρες μόνη της ἐδῶ μετὰ τὸ πάρτι, νὰ κάτσει στὸν κῆπο ἢ σὲ μιὰ παλιά πολυθρόνα στὴν κουζίνα, νὰ διαβάσει τὰ μυθιστορήματα ποὺ μάζευε ὅλο τὸ χειμῶνα, καὶ νὰ μὴν κάνει τίποτε ἄλλο ἐκτὸς ἀπὸ τὸ νὰ πηγαίνει στὶς συνεδριάσεις τοῦ Τομέα Ἐκπαίδευσης, νὰ βλέπει τοὺς ὑποψήφιους δασκάλους καὶ νὰ τριγυρίζει στὸ σπίτι σίγουρη ὅτι, ἂν δὲν προέκυπτε κάτι ἐπεῖγον, κανεὶς δὲν θὰ τῆς τηλεφωνοῦσε οὔτε θὰ ἀπαιτοῦσε τὴν ἄμεση ἐπέμβασή της. Ἀπὸ τὴν ἄλλη πλευρά, ἦταν σημαντικὸ νὰ ξέρεي πῶς ὁ Χιὺ καὶ τὰ παιδιὰ θὰ ἔλειπαν γιὰ λίγο μόνο, πῶς θὰ τοὺς ξανάβλεπε σύντομα.

Αὐριο τὸ πρωὶ λοιπὸν ὁ Χιὺ καὶ τὰ παιδιὰ θὰ πηγαιναν μὲ τὸ αὐτοκίνητο στὸ Ντόνεγκαλ κι ἐκεῖνη θ' ἀκολουθοῦσε σὲ λίγες μέρες, θὰ ἔπαιρνε τὸ τρένο γιὰ τὸ Σλίγκο ἢ τὸ λεωφορεῖο μέχρι τὴν πόλη τοῦ Ντόνεγκαλ, καὶ ἤδη ἀπὸ τώρα φανταζόταν τὸν Χιὺ νὰ τὴν περιμένει· μὲ τὸ ποὺ θὰ τὴν ἔβλεπε, θὰ διέκρινε στὴν ἔκφρασή της πόσο τὴ φόβιζε ἢ παθιασμένη ἐξάρτησή της ἀπὸ ἐκεῖνον, θὰ ἔπιανε στὸν ἀέρα πόση προσπάθεια κατέβαλλε γιὰ νὰ δείχνει συγκρατημένη, ἔστω γιὰ λίγο. Μὲ πολλὴ δυσκολία εἶχε κι ἐκεῖνος μάθει, ὅσο μπορούσε βέβαια, νὰ τῆς ἔχει ἐμπιστοσύνη, ἂν καὶ ἡ Ἐλεν ἤξερε ὅτι κάποιες φορὲς τοῦ ἦταν πολὺ δύσκολο.

Ὅταν κατέφθασαν ὁ Φράνκ Μαλβέι, ὁ ἐπιστάτης ἀπὸ τὸ σχολεῖο τοῦ Χιὺ, καὶ ὁ γιὸς του, μὲ τὸ φορτηγάκι γεμάτο καρέκλες καὶ τραπέζια, ἡ Ἐλεν ἔκανε μεγάλη

προσπάθεια για να μην τους υποδείξει ποῦ να τὰ βάλουν· τοὺς κοίταζε καὶ δὲ μπορούσε νὰ καταλάβει γιατί κινούνταν τόσο πολὺ στὰ τυφλά, γιατί δὲν εἶχαν ὀργανώσει τίποτα στὸ μυαλό τους, γιατί τὰ ἔκαναν ὅλα στὰ κουτουρού. Χαμογέλασε μόνη της, γιατί τὸ θέμα τὴν ἀπασχολοῦσε τόσο πολὺ.

Ἀποφάσισε νὰ πάει στὸ σούπερ-μάρκετ νὰ ψωνίσει τὰ τρόφιμα καὶ τὶς μπίρες. Ὁ Χιὺ εἶχε ἤδη φροντίσει γιὰ τὸ κρασί καὶ τὰ ποτήρια. Ἀπὸ τὸ παράθυρο τῆς κουζίνας κοίταζε τὰ ἀγόρια ποὺ ἔπαιζαν ἀεροπλανάκια στὴν πίσω αὐλή, ἔκαναν κύκλους ὁ ἓνας γύρω ἀπὸ τὸν ἄλλον, μετὰ ἔκαναν βουτιές καὶ ὀρμούσαν, τὰ μπράτσα τενωμένα σὰν φτεροῦγες. Φώναζε τὸν Μάνους, κι ὅταν ἐκεῖνος τὴν ἀγνόησε, τὸν ξαναφώναζε. Τὸν εἶδε νὰ ἔρχεται ἀπρόθυμα πρὸς τὸ μέρος της.

«Θέλω νὰ ἔρθεις μαζί μου στὸ σούπερ-μάρκετ», τοῦ εἶπε.

«Θά 'ρθει κι ὁ Κάλ;»

«Ὁχι, μόνο ἐσύ».

«Γιατί μόνο ἐγώ; Γιατί νὰ μην ἔρθει κι ὁ Κάλ;»

«Μὴ χασομερᾷς».

«Δὲ θέλω νὰ ἔρθω».

«Ἔλα λοιπόν, πλύνε τὰ χέρια σου, δὲν ἔχουμε καιρό».

«Δὲ θέλω νὰ ἔρθω».

Στὸ μεταξὺ ὁ Κάλ εἶχε πλησιάσει καὶ τοὺς κοίταζε.

«Ὁ Κάλ θὰ βοηθήσει τὸν μπαμπά με τὰ τραπέζια καὶ τὶς καρέκλες», τοῦ εἶπε.

«Κι ἐγὼ θέλω νὰ βοηθήσω τὸν μπαμπά», εἶπε ὁ Μάνους.

«Μάνους, ἐσύ θὰ 'ρθεις μαζί μου», τοῦ εἶπε.

Ὁ μικρὸς στρογγυλοκάθισε στὸ πίσω κάθισμα γιὰ νὰ μπορεῖ νὰ βλέπει τὸ πρόσωπό της στὸν καθρέφτη.

«Μὰ γιατί πρέπει νὰ ἔρθω ἐγὼ μαζί σου;» τὴ ρώτησε.

«Μήπως πρέπει νὰ πᾶς νὰ κουρευτεῖς προτοῦ φύγετε γιὰ τὸ Ντόνεγκαλ;» τὸν ρώτησε, κυρίως γιὰ νὰ τοῦ ἀποσπάσει τὴν προσοχή.

«Δὲν πρόκειται νὰ πάω νὰ κουρευτῶ», τῆς εἶπε.

«Καλά, ἐσὺ ἀποφασίζεις. Ἐγὼ μιὰ ἐρώτηση ἔκανα».

«Ὁ Κάλ δὲ θὰ πάει γιὰ κούρεμα».

«Δικό σου θέμα εἶναι. Εἶσαι ἀρκετὰ μεγάλος γιὰ ν' ἀποφασίσεις ἂν θὰ πᾶς ἢ δὲ θὰ πᾶς».

Αὐτὸ ἦταν τὸ σχέδιο, γι' αὐτὸ τὸν εἶχε ὑποχρεώσει νὰ πάει μαζί της· τὸ σκεφτόταν ὅλη νύχτα, ὅσο δὲν τῆς κολλοῦσε ὕπνος· ἔπρεπε νὰ ἀψύει νὰ τοῦ φέρεται σὰ νὰ ἦταν μωρό, ἔπρεπε ν' ἀρχίσει νὰ τοῦ μιλάει σὰ νὰ εἶχε νὰ κάνει μὲ ἐνήλικα. Ὅμως τὸ ἀποτέλεσμα ἦταν ἀντίθετο ἀπὸ τὸ ἀναμενόμενο.

«Ὁ Κάλ ἂς πάει νὰ κουρευτεῖ, ἐγὼ πάντως δὲ θὰ κουρευτῶ, τελεία καὶ παύλα».

Συνέχισε τὴν πορεία της σιωπηλά, διέσχισε τὸ Ραθφάρναμ καὶ πάγκαρε στὸ πάρκινγκ τοῦ ἐμπορικοῦ κέντρου.

«Πρέπει νὰ πάρουμε καρότσι», τοῦ εἶπε.

«Νὰ πάρω ἓνα γεῦμα προσφορά;»

«Μετά».

«Μετὰ ἀπὸ τί;»

«Μετὰ ἀπὸ τὸ ἂν εἶσαι καλὸ παιδί. Θὰ εἶσαι καλὸ παιδί;»

«Ἄψογο», τῆς ἀπάντησε. Ἦταν ἡ καινούργια λέξη ποὺ εἶχε μάθει. Κοίταξε τὴ μητέρα του, νὰ δεῖ ἂν τὴν

ἐνέκρινε, κι ἐκεῖνη γέλασε, ὁπότε κι ἐκεῖνος θέλοντας καὶ μὴ χαμογέλασε.

«Τί θὰ πάrouμε;» τὴ ρώτησε καθὼς ἔσπρωχναν τὸ καρότσι.

«Τὰ ἔχω σημειώσει ὅλα. Κιμά, κρεμμύδια, μπύρα, σαλάτες».

«Ἐμένα τί μὲ θές;»

«Νὰ ἔχεις τὸ νοῦ σου στὸ καρότσι τὴν ὥρα ποὺ θὰ πληρώνω».

«Βαριέμαι», τῆς εἶπε.

«Τί λές, νὰ πάrouμε μεγάλες ἢ μικρὲς μπύρες;» Πάλι τοῦ μιλοῦσε σὰ νὰ ἀπευθυνόταν σὲ ἐνήλικα.

«Βαριέμαι», ἐπανέλαβε ὁ Μάνους.

Στὴν ἐπιστροφή εἶδε ὅτι τὰ τραπέζια καὶ οἱ καρέκλες εἶχαν στηθεῖ στὸν κῆπο. Ἐψάξε σ' ἓνα συρτάρι τῆς κουζίνας νὰ βρεῖ πλαστικὰ τραπεζομάντηλα. Τὰ ἀγόρια εἶχαν ξαναρχίσει νὰ παίζουν ἀεροπλανάκια.

«Ἄν βρέξει, θὰ τὰ φέρουμε ὅλα μέσα», τῆς εἶπε ὁ Χιὺ τὴν ὥρα ποὺ ἔκαναν μαζὶ ἓναν ἔλεγχο στὸν κῆπο.

Στὶς ἐννιά ἦρθαν οἱ πρῶτοι καλεσμένοι, δυὸ ἄντρες καὶ μιὰ γυναίκα. Ἐφεραν μερικὲς ἐξάδες μπύρες Γκίνες κι ἓνα μπουκάλι κόκκινο κρασί. Ἡ γυναίκα κρατοῦσε μιὰ θήκη βιολιοῦ.

«Οἱ πρῶτοι εἴμαστε;» ρώτησε ὁ ἓνας ἄντρας, ὁ ψηλὸς μὲ τὰ γυαλιὰ καὶ τὰ σγουρὰ μαλλιά. Φαίνονταν κάπως ἀμήχανοι, λὲς καὶ σκέφτονταν νὰ τὰ μαζέψουν καὶ νὰ φύγουν. Ἡ Ἑλεν δὲν τοὺς ἤξερε, μᾶλλον δὲν τοὺς εἶχε ξαναδεῖ. Ὁ Χιὺ ἔκανε τὶς συστάσεις.

«Καθίστε, καθίστε, νὰ σᾶς φέρουμε κάτι νὰ πιεῖτε», εἶπε ὁ Χιὺ.

Κάθισαν στην κουζίνα και κοίταζαν τὰ τραπέζια και τὸν κῆπο. Δὲν ἔλεγαν τίποτα. Τὰ ἀγόρια μπῆκαν μέσα, τοὺς περιεργάστηκαν και ξανάφυγαν.

«An bhfuil Donncha ag teacht?» Ὁ Χιὺ ἀρχισε τὰ ἱρλανδέζικα κι ὁ ἓνας ἀπὸ τοὺς καλεσμένους τοῦ πέταξε μέσ' ἀπὸ τὰ δόντια του κάτι ἀστεῖο, σχεδὸν πικρό. Οἱ ἄλλοι γέλασαν. Ἡ Ὑἔλεν παρατήρησε ὅτι οἱ φαβορίτες του ἦταν πολὺ μακριές, καθόλου τῆς μόδας πιά.

Ὁ Χιὺ τοὺς ἔφερε τὰ ποτά τους και οἱ δύο βγῆκαν στὸν κῆπο, ἀφήνοντας μόνο του αὐτὸν μὲ τὶς μακριές φαβορίτες. Ἡ Ὑἔλεν σκεφτόταν ὅτι κάπου τὴν ἤξερε τὴ γυναίκα, μᾶλλον τῆς εἶχε πάρει συνέντευξη γιὰ δουλειά, μπορεῖ και νὰ τὴν εἶχε προσλάβει ὡς ὠρομίσθια γιὰ ἓνα διάστημα, ἀλλὰ δὲν ἦταν βέβαιη. Ὁ Χιὺ και ὁ φίλος του μιλοῦσαν ἱρλανδικά. Ἡ Ὑἔλεν ἀνησυχοῦσε μήπως δὲν ἦταν κατάλληλα ντυμένη γιὰ τὸ πάρτι· κοίταζε τὴ γυναίκα ἀπὸ τὸ παράθυρο, παρατήρησε τὸ τζίν, τὸ λευκὸ μπλουζάκι, τὸ μαλλὶ βαμμένο μὲ χένα, πόσο χαλαρὴ και φυσικὴ φαινόταν. Πῆγε στὸ ψυγεῖο, ἔκανε ἓναν ἑλεγχο ἂν ἦταν ὅλα στὴ θέση τους: τὸ τίλι-κὸν-κάρνε ἤθελε ἀπλῶς ζέσταμα, τὸ ρύζι βράσιμο· οἱ σαλάτες ἦταν ὅλες ἑτοιμες, τὰ μαχαιροπέρουνα και οἱ χαρτοπετσέτες ἀραδιασμένα στὸ τραπέζι. Ἀνοιξε μερικὰ μπουκάλια κόκκινο κρασί.

Ἐκεῖνη τὴ στιγμὴ κατέφθασε μιὰ δεύτερη παρέα, ὁ ἓνας κρατοῦσε μιὰ θήκη κιθάρας, ὁ ἄλλος μιὰ θήκη φλάουτου. Αὐτοὺς τοὺς ἀναγνώρισε και τοὺς χαιρέτησε. Μαζί τους ἦταν και μιὰ γυναίκα· ἡ Ὑἔλεν τὴν παρακολούθησε πῶς κοίταζε ὀλόγυρα στὴν κουζίνα, σὰ νὰ ἔψαχνε κάτι, κάποιο ἶχνος, κάτι ποὺ εἶχε ξεχάσει ἀπὸ τὴν προηγούμενη ἐπίσκεψή της. Ὅταν πῆγε νὰ πάρει τὶς

μπίρες από τον άντρα με την κιθάρα για να τις βάλει στο ψυγείο, τῆς εἶπε ὅτι θὰ τις κρατοῦσε καὶ τῆς χαμογέλασε σὰ νὰ τῆς ἔλεγε ὅτι εἶχε πάει σὲ περισσότερα πάρτι ἀπ' ὅσα ἐκείνη. Ὁ τρόπος τοῦ ἦταν ζεστός καὶ ἄμεσος, δὲν τῆς ἄφησε περιθώρια νὰ παρεξηγηθεῖ.

«Ἄν θελήσεις κι ἄλλες, ὑπάρχουν στὸ ψυγείο», τοῦ εἶπε.

«Ἄν θελήσω κι ἄλλες, θὰ σοῦ ζητήσω», τῆς εἶπε.

Τῆς χαμογέλασε ξανά. Τὰ μάτια τοῦ ἦταν καστανοπράσινα, τὸ δέρμα τοῦ καθαρό· ἦταν πολὺ ψηλός. Ἡ Ἔλεν πῆρε εἰδηση ὅτι τὴ φλέρταρε.

«Μοῦ ῥχεται νὰ πῶ κάτι», τοῦ εἶπε.

«Σὰν τί;»

«Ἄσε, τίποτα».

«Τί; Λέγε».

«Ἦθελα νὰ πῶ ὅτι ἔχεις τὴν ὄψη τοῦ ἀνθρώπου ποὺ θὰ θελήσει κι ἄλλες».

Τῆς χαμογέλασε, τὴν κοίταξε στὰ μάτια καὶ μετὰ ἔβαλε τὸ χέρι τοῦ στὴν τσέπη κι ἔβγαλε ἓνα μικρὸ ἀνοιχτήρι γιὰ μπουκάλια. Ἄνοιξε μιὰ Γκίνες καὶ τῆς τὴν πρόσφερε. Ἐδειξε νὰ αἰφνιδιάζεται καὶ σὰ νὰ μαζεύτηκε ὅταν ἡ Ἔλεν ἀρνήθηκε.

«Εἶναι πολὺ νωρὶς γιὰ μένα», τοῦ ἐξήγησε.

«Καλὰ λοιπόν, στὴν ὑγεία σου τότε», τῆς εἶπε ὑψώνοντας τὸ μπουκάλι.

Γιὰ τὴν ἐπόμενη ὥρα ἡ Ἔλεν γέμιζε ποτήρια, ἄνοιγε μπουκάλια καὶ προσπαθοῦσε νὰ θυμηθεῖ ὀνόματα καὶ πρόσωπα. Ὅταν ἄρχισε νὰ σκοτεινιάζει, ὁ Χιὺ ἀναψε τοὺς πυρσούς ποὺ εἶχε μπῆξει στὸ γκαζὸν κι ἀμέσως σκόρπισαν ἓνα σπασμωδικό, ἐκτυφλωτικὸ φῶς. Ὅταν ἡ Ἔλεν ἔφερε τὸ φαγητὸ καὶ ὁ Χιὺ φόρεσε τὴ ριγέ πο-

διά για νὰ τὸ σερβίρει, ἀρκετοὶ ἀπὸ τοὺς καλεσμένους εἶχαν ἤδη πάρει θέσεις στὰ τραπέζια. Ὁ Κάλ, ὁ Μάνους καὶ μερικὰ παιδιὰ τῆς γειτονιᾶς εἶχαν στρώσει ἓνα μικρὸ τραπέζι μόνον γι' αὐτούς, ἔτρωγαν πίτσα κι ἔπι-
ναν Κόκα-Κόλα.

«Ἄς βάλουμε λίγο φαγητὸ στὴν ἄκρη», εἶπε ὁ Χιού.
«Εἶναι μερικοὶ ποὺ δὲν πρόκειται νὰ φανοῦν προτοῦ κλεί-
σουν οἱ πάμπ».

Ὁ Ἰνδὸς γιατρὸς εἶχε ἔρθει μὲ τὴ γυναίκα του ἀπὸ νωρίς, τοὺς χαιρέτησαν ὅλους, ἤπιαν μιὰ πορτοκαλάδα κι ἔφυγαν, ὅμως ὁ μεγάλος τους γιός, ποὺ θὰ ἔπρεπε νὰ εἶναι ἔξι-ἑφτὰ χρονῶν, ξέμεινε καὶ τώρα καθόταν στὸ τραπέζι μὲ τὰ ἄλλα παιδιὰ. Ἡ Ἑλὲν ὑποσχέθηκε στοὺς γονεῖς του νὰ τὸν συνοδέψει μέχρι τὴν πόρτα τους καὶ νὰ μὴν τὸν ἀφήσει νὰ καθίσει πολὺ ἀργά. Οἱ Ο'Μίαρα, οἱ γείτονες ποὺ ἔμεναν ἀκριβῶς δίπλα — ἡ Ἑλὲν δὲν ἤξερε τί δουλειὰ ἀκριβῶς ἔκαναν —, κάθονταν μόνοι τους σ' ἓνα τραπέζι καὶ παρακολουθοῦσαν τὸν κόσμον ποὺ γε-
λοῦσε καὶ διασκεδάζε γύρω τους. Ἡ Ἑλὲν σκεφτόταν ὅτι ἔπρεπε νὰ πᾶει νὰ καθίσει γιὰ λίγο μαζί τους· ἦταν φανερό ὅτι κανεὶς ἄλλος δὲν ἐπρόκειτο νὰ τοὺς δώσει ση-
μασία. Εὐτυχῶς ὁ ἀστυνομικὸς καὶ ἡ γυναίκα του δὲν εἶχαν ἔρθει.

«Δὲ φαντάζομαι νὰ πρέπει νὰ σοῦ μιλήσουμε ἱρλαν-
δικά, ἔ;» τῆς εἶπε ἡ Μαίρη Ο'Μίαρα, μόλις πῆγε καὶ κάθισε στὸ τραπέζι τους. «Τώραδὰ ἔλεγα στὸν Μάρτιν ὅτι ἔπρεπε νὰ προσέχαμε περισσότερο στὸ σχολεῖο. Μὰ νὰ μὴν πιάνω λέξη! “An bhfuil cead agam dul amach”, αὐτὸ μονάχα θυμᾶμαι».

Ἡ Ἑλὲν δὲ σκόπευε νὰ τοὺς ἀφήσει νὰ καταλάβουν πὼς οὔτε ἐκείνη μιλοῦσε ἱρλανδικά. Ἦταν διατεθειμένη

νά φάει μαζί τους αλλά όχι και να τους συντροφέψει στην άμμηχανία τους. Παρατήρησε ότι όλο κι έρχόταν κόσμος. Ένας από τους νεοφερμένους ήταν κάποιος φίλος του Χιού ονόματι Κίaron Ντάφι· είχε μαζί του μια θήκη γκαίντας. Άπ' όλους τους φίλους του Χιού αυτόν συμπαθοῦσε περισσότερο, μ' αυτόν ένιωθε πιο άνετα. Μάλλον οὔτε εκείνος ήξερε πολλά ίρλανδικά, αλλά ήταν γνωστός για τή γκαίντα που έπαιζε· ή Έλεν παρατήρησε ότι αρκετοί καλεσμένοι στράφηκαν και τόν κοιτάζαν τήν ώρα που έμπαινε. Τῆς άρεσε ή άγορίστικη αυτοπεποίθησή του, τὸ καθαρό, φωτεινό του πρόσωπο. Τῆς θυμίζει τὸν Χιού, αν και ήταν πιο μεγαλόσωμος, πιο βαρύς. Ὁ Χιού συνόδεψε τὸν Κίaron Ντάφι και τήν παρέα του στο τραπέζι της. Αντάλλαξαν χειραψίες και ξαφνικά ή Έλεν παρατήρησε ότι μέσα σέ δευτερόλεπτα οί Ὁ Μίαρα είχαν ξεχάσει τή μοναξιά και τήν άπελπισία τους και είχαν απορροφηθεῖ από τήν καινούργια τους γνωριμία. Ὁ Χιού τούς έφερε τσίλι-κόν-κάρνε, ρύζι και σαλάτες και πήγε να τούς φέρει ποτά.

Καθώς ή Έλεν πήγαινε να κλείσει τήν έξώπορτα, που μέχρι τώρα τήν είχαν αφήσει ανοιχτή για να μπαίνοβγαίνει ὁ κόσμος, παρατήρησε ότι δέν υπῆρχε σημείο που να μην είναι άφημένες έξάδες μπίρες, σά να χρησίμευαν για όριοθέτηση περιοχῆς. Άποκλείεται να τὸ έχει κάνει ὁ Χιού, σκέφτηκε· δέν είναι κακομαθημένος ὁ άνθρωπος. Κατέληξε ότι μάλλον οί φίλοι του μεγάλωσαν και πλούτισαν και σιγά-σιγά άλλαξαν συμπεριφορά.

Μόλις μπῆκε στην κουζίνα, έκανε τήν εμφάνισή του ὁ φίλος με τὰ πρασινοκάστανα μάτια. Ἦρθε και στάθηκε μπροστά της.

«Πάλι έσύ», τοῦ εἶπε.

«'Ηθελα νὰ ξέρω ποῦ βρίσκεται ἡ τουαλέτα σας, ὑψηλοτάτη», τῆς εἶπε μὲ ψευτοχωριάτικη προφορά.

«Κάπου μεταξύ κουζίνας καὶ Τέρενιουα», τοῦ εἶπε. «'Οχι, σοβαρὰ τώρα, εἶναι ἐπάνω, μόλις φτάσεις στὸ κεφαλόσκαλο θὰ τὴ δεῖς».

«'Εντάξει. Πολὺ τὸ χαίρομαι ποὺ εἶμαι σπíti σου», τῆς εἶπε κι ἀπομακρύνθηκε.

Ἡ 'Ελεν ἐπέστρεψε στὸ τραπέζι τῶν Ο'Μίαρα. Τὸ βλέμμα της διασταυρώθηκε μὲ τοῦ Κίαιρον Ντάφι. Τῆς ἔκλεισε τὸ μάτι, σὰ νὰ τῆς ἔλεγε ὅτι τοὺς εἶχε κόψει τοὺς Ο'Μίαρα ἀλλὰ δὲν ἐπρόκειτο νὰ κάνει κανένα σχόλιο. Τοῦ χαμογέλασε σὰ νὰ τοῦ ἔλεγε ὅτι τό 'πιασε τὸ ὑπονοούμενο. Κάτι τῆς φώναζε ἀλλὰ δὲν τὸν ἄκουγε μὲ τόση φασαρία ποὺ γινόταν.

Προτοῦ σερβίρει τὴ φρουτοσαλάτα καὶ τὴν κρέμα, μέτρησε τοὺς καλεσμένους στὰ τραπέζια: ἦταν τριανταεπτά· κανονικὰ περίμεναν ἄλλους τέσσερις-πέντε· δὲν ἀποκλείεται νὰ εἶχε δίκιο ὁ Χιού, νὰ ἦταν στὴν πάμπ. 'Ἐκλεινε στίς ἔντεκα καὶ μισή. Ἡ ὥρα ἦταν ἔντεκα, ἴσως εἶναι ὥρα, σκέφτηκε, νὰ συνοδέψω τὸν μικρὸ 'Ινδὸ μέχρι τὸ σπíti του – ἔπρεπε νὰ μάθει πῶς τὸν λένε. Ὁ μικρὸς γελοῦσε μὲ τὸν Κὰλ καὶ τὸν Μάνους καὶ τ' ἄλλα παιδιά. Ἡ 'Ελεν ἀποφάσισε νὰ τοὺς ἀφήσει λίγο ἀκόμη.

Ἡ μουσικὴ ἄρχισε στὴν κουζίνα ἐνόσω οἱ περισσότεροι καλεσμένοι ἦταν ἀκόμη ἔξω, στὰ τραπέζια. Ὁ ἄντρας μὲ τίς μπίρες ἔπαιζε κιθάρα, ὁ φίλος του φλάουτο καὶ ἡ γυναίκα μὲ τὸ τζιν καὶ τὸ λευκὸ μπλουζάκι βιολί. 'Ἐπαιζαν ὅπως-ὅπως, χωρὶς νὰ πολυπροσέχουν, χαλαρά· ἡ 'Ελεν ἤξερε ὅτι ἂν ἐπιχειροῦσαν νὰ βάλουν συναίσθημα στὸ παίξιμό τους, τὸ κοινὸ θὰ τοὺς κοίταζε μὲ μισὸ μάτι, μπο-

ρεϊ και νὰ τοὺς δούλευε. Τὸ ρυθμὸ τὸν ἔδινε αὐτὸς ποὺ ἔπαιζε τὸ φλάουτο, αὐτὸς ἦταν ὁ μαέστρος· ἡ μουσικὴ σκόρπιζε μιὰ συνεχὴ, ἀνεξήγητὴ εὐθυμία, οἱ μουσικοὶ ἔδιναν τὴν ἐντύπωση ὅτι ἔπαιζαν ὁ καθένας γιὰ τὸ κέφι τοῦ ἢ γιὰ τὸ κέφι τῶν ἄλλων δύο, ὅτι δὲν ἔφαχναν γιὰ ἀκροατήριον οὔτε προσπαθοῦσαν νὰ κάνουν φιγούρα.

Σιγὰ-σιγὰ οἱ καλεσμένοι ἄρχισαν νὰ κουβαλᾶνε τὶς καρέκλες τοὺς μέσα· κάποιος ἔσβησε τὸ μεγάλο φῶς τῆς κουζίνας, ἀφήνοντας μόνον δυὸ λάμπες νὰ φωτίζουν τὸ χῶρο, καὶ τότε μπῆκαν κι ἄλλοι στὴν παρέα τῶν μουσικῶν, ἄλλο ἓνα βιολί, ἓνα μαντολίνο, ἓνα ἀκορντεόν. Ὁ Χιὺ δὲν προλάβαινε ν' ἀνοίγει μπουκάλια καὶ νὰ γεμίζει ποτήρια. Ἡ Ἑλὲν ἤξερε ὅτι τρελαινόταν γιὰ τὴ μουσικὴ, γιὰ τὸ μισόφωτο, τὴν παρέα, τὸ ποτό. Τοῦ θύμιζε τὸν τόπο τοῦ, τοῦ θύμιζε κάτι ποὺ σπάνια γινόταν στὸ Δουβλίνο, κάτι ποὺ οἱ περισσότεροὶ φίλοι τοῦ ἐδῶ δὲν τὰ κατάφερναν νὰ ὀργανώσουν, ἐπειδὴ παραῖταν μαζεμένοι ἢ καὶ νωθοί, καὶ γενικὰ ἀπόφευγαν τέτοιου εἶδους παρεμβάσεις, ἄφηναν τὰ πράγματα νὰ ἔρθουν ὅπως ἔρθουν.

Ξαφνικὰ ἔπεσε σιωπὴ· μιὰ γυναίκα ἄρχισε νὰ τραγουδαί. Ἡ Ἑλὲν τὴν ἤξερε, ἤξερε ὅτι στὸ παρελθὸν εἶχε κάνει δίσκους μαζί μὲ τ' ἀδέρφια τῆς καὶ πρόσφατα ἓνα σόλο CD, ποὺ ὁ Χιὺ τὸ ἄκουγε καὶ τὸ ξανάκουγε καὶ σιγὰ-σιγὰ εἶχε ἀρχίσει ν' ἀρέσει καὶ σ' ἐκείνη. Εἶχαν διασταυρωθεῖ νωρίτερα στὴ σκάλα, ἡ Ἑλὲν θυμόταν τὸ ντροπαλό, φιλικὸ τῆς χαμόγελο. Τώρα, μὲ τὴ ράχη στὸν τοῖχο, τραγουδοῦσε ἀβίαστα, αὐθεντικά, κι ἀνάμεσα στοὺς καλεσμένους εἶχε πέσει σιωπὴ, σχεδὸν κατανυκτικὴ. Δὲν τραγουδοῦσε συχνὰ μπροστὰ σὲ κοινό, κι ἂν τὴν παρακαλοῦσαν νὰ τραγουδήσει — ἡ Ἑλὲν τὰ ἤξερε τὰ χούγια τῆς —, ἀρνιόταν καὶ πρότεινε κάποιον

άλλον, δὲν ὑποχωροῦσε. Ἡ φωνή της ἦταν σὰ νὰ ἤρθε ἀπὸ τὸ πουθενὰ σὲ μιὰν ἀνάπαυλα τῆς μουσικῆς. Ἡ οἰκογένειά της, ὅπως εἶχε μάθει ἡ Ἑλεν, ἦταν ἀπὸ τὸ Ντόνεγκαλ, ὁ Χιουὶ πάντως τὴν εἶχε γνωρίσει στὸ Δουβλίνο. Τὰ ἱρλανδικὰ της ἦταν ἀναμφίβολα τοῦ Ντόνεγκαλ, ὅμως ἡ δύναμη τῆς φωνῆς της στὶς ψηλὲς καὶ τὶς χαμηλὲς νότες ἦταν ἐντελῶς δική της, καὶ ἡ Ἑλεν παρατήρησε ὅτι ἀκόμη καὶ οἱ Ο' Μίαρα τὴν παρακολουθοῦσαν μὲ δέος. Ὅταν τέλειωσε τὸ τραγούδι, ἡ γυναίκα κάθισε, χαμογέλασε καὶ ἤπιε μιὰ γουλιὰ ἀπὸ τὸ ποτὸ της, σὰ νὰ μὴν ἔτρεχε τίποτα.

Ἡ μουσικὴ ξανάρχισε, πιδ γοργῇ ἀπὸ πρίν· κάποιος ἔφερε ἓνα μπόραν καὶ ἄρχισε νὰ τὸ χτυπάει μὲ τὰ μάτια κλειστά. Ἡ Ἑλεν συνόδευσε τοὺς Ο' Μίαρα μέχρι τὴν ἐξώπορτα καὶ τότε θυμῆθηκε τὸν μικρὸ Ἰνδὸ καὶ πῆγε νὰ τὸν βρεῖ. Τρεχοβολοῦσε γύρω ἀπὸ τὰ τραπέζια, τὸν κυνηγοῦσαν ὁ Κάλ καὶ ὁ Μάνους κι ἄλλο ἓνα παιδὶ πού εἶχε πάρει ἄδεια νὰ μείνει μέχρι τὸ τέλος τοῦ πάρτι. Τοὺς ἔκοψε τὸ παιχνίδι καὶ σκεφτόταν ὅτι κρίμα πού δὲν εἶχε κανονίσει νὰ μείνει καὶ ὁ Ἰνδὸς μέχρι τὸ τέλος.

Ἀνηφόρισαν μαζί μέχρι τὸ σπίτι του.

«Θὰ κοιμοῦνται οἱ γονεῖς σου;» τὸν ρώτησε.

«Ἡ μητέρα μου θὰ μὲ περιμένει», τῆς ἀπάντησε χαμογελώντας της. Ἡ Ἑλεν ἀναρωτήθηκε ἂν θ' ἀπαντοῦσαν καὶ οἱ δικοὶ της γιοὶ ἔτσι εὐγενικά.

«Ἐλπίζω νὰ μὴν πεῖ ὅτι φταίω ἐγὼ πού ἄργησες τόσο».

«Ὁχι, ἀποκλείεται», τῆς ἀπάντησε σοβαρά.

Ἐπιστρέφοντας στὸ σπίτι της, ἡ Ἑλεν κοίταξε τὸ δρόμο, λουσμένο στὸ ἀπόκοσμο κίτρινο φῶς πού ξεχυνόταν

ἀπὸ τὰ φανάρια, καὶ τὰ αὐτοκίνητα ποὺ ἦταν παρκαρισμένα στὶς εἰσόδους τῶν σπιτιῶν ἢ στὸ δρόμο – Νισάν, Τογιότα, Φόρντ Φιέστα· τὰ σπίτια, ὅλα μεσοτοιχία μὲ τὸ διπλανό τους, ἦταν ὁλόιδια – εἶχαν χτιστεῖ γιὰ ἀνθρώπους ποὺ ἤθελαν μιὰ ἥσυχη ζωὴ. Χαμογέλασε μὲ τὴ σκέψη της καὶ σταμάτησε μπροστὰ στὸ σπίτι της τὴ στιγμὴ ποὺ ἔνα ταξι πλησίαζε ἀναβοσβήνοντας τὰ φῶτα. Εἶδε τὸν ὁδηγὸ νὰ βγαίνει μ' ἓναν φακὸ στὸ χέρι.

«Ψάχνουμε τὴ Μπρούκφιλντ Πάρκ Ἀβενιου», τῆς εἶπε. «Ὅλα τ' ἄλλα Μπρούκφιλντ τὰ βρήκαμε. Ἀγρια Δύση εἶναι ἐδῶ-πέρα». Ἐριξε τὸ φακὸ σὲ μιὰ γειτονικὴ πόρτα.

«Ἐδῶ εἶναι. Φτάσατε», τοῦ εἶπε.

Οἱ πόρτες τοῦ ταξὶ ἄνοιξαν καὶ οἱ τέσσερις ἐπιβάτες βγῆκαν, κρατώντας ὁ καθένας μιὰ τσάντα μπίρες. «Ἐδῶ εἴμαστε», εἶπε ὁ ἓνας. Ἡ Ἔλεν δὲν διέκρινε τὰ πρόσωπά τους.

«Ἡ Ἔλεν εἶναι», εἶπε ὁ ἓνας. «Τριγυρνᾶμε τόση ὥρα σὰν τοὺς κόπανους».

«Ἐσένα σὲ ξέρω», εἶπε ἡ Ἔλεν. «Ὁ Μικ Τζόις δὲν εἶσαι; Δὲν εἶναι κάπως ἀργὰ γιὰ νὰ 'χεις πάρει τοὺς δρόμους;»

«Στάσου νὰ πληρώσω τὸ ταξί», τῆς εἶπε γελώντας.

Τὸ ταξί ἔφυγε καὶ ἡ Ἔλεν συνόδεψε τοὺς τέσσερις νεοφερμένους στὸ πάρτι. Ὁ Μικ Τζόις εἶχε ξανάρθει κάμποσες φορὲς στὸ σπίτι τους· ἦταν δικηγόρος, εἶχε ἀναλάβει ὅλο τὸ νομικὸ μέρος γιὰ τὸ σχολεῖο τοῦ Χιού. Εἶναι ὁ καλύτερος δικηγόρος τῆς χώρας, ἔλεγε ὁ Χιού, ξέρεي ὅλα τὰ κόλπα, προσέχει καὶ τὴν τελευταία λεπτομέρεια, ἀλλὰ μὲ τὸ ποὺ σκοτεινιάζει — ἡ Ἔλεν εἶχε ἀκούσει ἀρκετὲς φορὲς τὸν Χιού νὰ διηγεῖται τὴν ἴδια ἱστο-

ρία, χρησιμοποιώντας το ἴδιο λεξιλόγιο— κάνει ὅ,τι τοῦ κατεβαίνει, πάει ὅπου τοῦ κατεβαίνει, πετάγεται μέχρι τὸ Κέρι καὶ γυρίζει μες στὴ νύχτα, ἂν τοῦ κάτσει ὅτι κάτι τρέχει ἐκεῖ πέρα. Εἶχε τὴ βαριά προφορὰ τοῦ Γκάλ-γουεϊ.

«Ἀπὸ ὁῶ ἡ κυρὰ τοῦ σπιτιοῦ», εἶπε στοὺς ἄλλους. Τῆς ἔσφιζαν τὸ χέρι. Συστάσεις δὲν ἔγιναν.

«Σᾶς ἔχουμε φυλάζει φαγητό», τοὺς εἶπε ἡ Ὑλιν.
«Εἶσαι σπουδαία», τῆς εἶπε.

Ὁ Μικ διέσχισε τὸ χὸλ μέχρι τὴν κουζίνα καὶ στάθηκε στὴν πόρτα, λὲς καὶ τὸ σπίτι ἦταν δικό του ἢ ἦταν τὸ τιμώμενο πρόσωπο. Ὅταν σταμάτησε ἡ μουσική, κάμποσοι τὸν καλωσόρισαν φωναχτά. Ὁ Χιὺ ἔφερε ποτὰ γιὰ ἐκεῖνον καὶ γιὰ τὴν παρέα του, μετὰ ἡ μουσικὴ ξανάρχισε.

Ἡ Ὑλιν πρόσεξε ὅτι ὁ Κίαρν Ντάφι εἶχε ἀρχίσει νὰ συναρμολογεῖ τὴ γκαίντα κάτω ἀπὸ τὸ ἄγρυπνο βλέμμα ἀρκετῶν καλεσμένων. Ἦταν μιὰ ἀργή, σχολαστικὴ διαδικασία, καὶ ἡ Ὑλιν ἔπιασε στὸν ἄέρα ὅτι ὅλη αὐτὴ ἡ προετοιμασία ἐπισκίαζε τοὺς μουσικοὺς ποὺ συνέχιζαν νὰ παίζουν. Εἶδε τὸν Μικ Τζόις νὰ βγαίνει στὸν κῆπο, νὰ βρίσκει τὸν Μάνους καὶ νὰ τὸν καθίζει στοὺς ὦμους του, νὰ τὸν τσιγκλάει νὰ γελάσει καὶ νὰ φωνάζει· ὁ Κάλ καὶ ὁ φίλος του τοὺς εἶχαν πάρει στὸ κατόπι ἓνα γύρο στὸν κῆπο. Ἡ Ὑλιν θυμήθηκε ὅτι κάθε φορὰ ποὺ ὁ Μικ ἐρχόταν στὸ σπίτι, τὸ πρῶτο πράγμα ποὺ ἔκανε ἦταν νὰ ἀναζητήσει τὸν Μάνους, ἦταν σὰ νὰ εἶχε ἔρθει ἀποκλειστικά γιὰ τὸν Μάνους. Καὶ ὁ Μάνους τὸν λάτρευε· ἦταν ὁ μόνος φίλος τοῦ Χιὺ ποὺ ἀνέφερε.

Ὁ Μικ Τζόις καὶ τ' ἀγόρια ἦρθαν μέσα ὅταν ἄρχισε νὰ παίζει ἡ γκαίντα. Ἀρκετοὶ καλεσμένοι εἶχαν πιὰ

φύγει, ή κουζίνα όμως ήταν ακόμη μισογεμάτη, αν και υπήρχε ήσυχία, όπως την ώρα που τραγουδοῦσε ή γυναικία. "Όσοι έπαιζαν μουσική, είχαν αφήσει κάτω τὰ ὄργανά τους· ἐδῶ έχουμε νὰ κάνουμε, σκεφτόταν ή "Έλεν, μ' έναν κόσμο που πάνω απ' όλα σέβεται την ιεραρχία, κανείς δὲν παίζει με τή φήμη αὐτοῦ τοῦ μουσικοῦ. Παρακολουθοῦσαν με σεβασμό, σχεδὸν με κατάνυξη, και με μεγάλο ἐνδιαφέρον την τεχνική, τὸν κυματισμὸ τῆς μελωδίας και τοῦ βόμβου, την αἴσθηση τοῦ ἐλέγχου και τοῦ χαλαρώματος. "Ο Κάλ και ὁ Μάνους, που είχαν ἀρχίσει νὰ μαθαίνουν σουράυλι, κάθονταν στὸ πάτωμα και ἄκουγαν, ὁ Μάνους φρόντισε νὰ ἔχει ἀκριβῶς πίσω του τὸν Μικ Τζόις, και ήταν ἀπόλυτα προσηλωμένος, κι ἄς ήταν πιὰ περασμένα μεσάνυχτα και κανονικὰ θὰ ἔπρεπε νὰ είχαν πάει γιὰ ὕπνο ἐδῶ και τρεῖς ὥρες.

"Η "Έλεν καθόταν στὸ πάτωμα, χαλαρὴ ἐπιτέλους γιὰ πρώτη φορὰ σ' ὅλη τή βραδιά· ἄκουγε τοὺς ρυθμοὺς και τὰ μοτίβα ν' ἀλλάζουν, νὰ γίνονται ὅλο και πιὸ γρήγορα, ἐπίδειξη καθαρῆς δεξιοτεχνίας, ὅλο νύξεις και αἰχμές, ὅλο κεφάλτα γυρίσματα. "Ο χῶρος πνιγόταν στὸν καπνὸ· τὰ κουτιά τῆς μπίρας και τὰ μπουκάλια είχαν γίνει τασάκια. "Ο κόσμος ἕνα γύρο, ὄρθιοι ἢ καθιστοί, ἄκουγαν τή μουσική. "Ο Χιὸν ὄρθιος, με τὸν ὦμο ν' ἀκουμπάει στὸν τοῖχο, ἔπιασε τὸ βλέμμα της, τῆς χαμογέλασε.

"Όταν σταμάτησε ή μουσική, ὁ κόσμος ἄρχισε ν' ἀραιώνει. Τότε κάποιος φώναξε στὸν Μικ Τζόις ὅτι ἀκόμη δὲν τοὺς εἶχε πεῖ ἕνα τραγούδι, και πῶς θὰ τέλειωνε ή βραδιά χωρὶς νὰ τὸν ἀκούσουν.

«"Έχω παραπιεῖ, δὲ μπορῶ νὰ τραγουδήσω», φώναξε ὁ Μικ. Σηκώθηκε κι ἔδειξε τὸν τύπο με την κι-

θάρα και τὸν ἄλλον μὲ τὸ μαντολῖνο. «Μὴν ἐπιχειρήσετε νὰ μὲ συνοδέψετε», τοὺς εἶπε. «Θὰ φαλτσάρω».

«Ἐσὺ δὲν εἶπες ὅτι ἔχεις παραπιεῖ και δὲν μπορεῖς νὰ τραγουδήσεις;» εἶπε ὁ ἕνας.

«Ἀφοῦ θέλετε τραγούδι, θὰ σᾶς τραγουδήσω», εἶπε.

Ἐπιασε «Τ' Ἀσπρα Χώματα»· ἡ φωνή του ἦταν ἀκόμη πιὸ δυνατὴ ἀπ' ὅσες φορὲς τὸν εἶχε ἀκούσει ἡ Ἑλέν. Ὁ Κὰλ και ὁ Μάνους ἀθήνταν ἀκόμη στὸ πάτωμα και τὸν παρακολουθοῦσαν συνεπαρμένοι ἀπὸ τὸ ἀτόφιο πάθος ποὺ ἐβγαζε ἡ φωνή του, τὸ πρόσωπό του νὰ ἔχει πάρει φωτιά ἀπὸ τὴν παραφορὰ τοῦ τραγουδιοῦ, λές κι ἀπὸ στιγμὴ σὲ στιγμὴ θὰ ἔστηνε καβγά ἢ θὰ τοῦ ἔσπαγε κάποιον ἀγγεῖο. Μερικοὶ καλεσμένοι ποὺ εἶχαν φτάσει μέχρι τὴν ἐξώπορτα γύρισαν πίσω γιὰ ν' ἀκούσουν τὸ τέλος τοῦ τραγουδιοῦ:

*Μακάρι ἡ Βασίλισσα
τρανὴ τῆς Ἀγγλετέρας,
ὅταν ἀκόμα ἦταν καιρὸς
κι ἤμουνα νιὸς και δυνατός,
νὰ μοῦ ἔστελνε διαταγὴ
γιὰ νὰ μὲ πάρει ὁ στρατός·
νὰ πολεμῶ ἀπ' τὴν αὐγή,
νὰ μάχομαι γιὰ τὴν τιμὴ
τῆς Ἰρλανδίας τὴ δόξα,
νωρὶς τὰ ξημερώματα
και δὲ θὰ γύριζα ποτὲ
νὰ ὀργώνω γιὰ λίγο φωμὶ
τις πέτρες στ' Ἀσπρα Χώματα.*

Ὅταν τέλειωσε, πῆρε τὸν Μάνους ἀγκαλιὰ κι ἔβαλε τὰ γέλια ὅταν ὁ μικρὸς τοῦ τράβηξε τ' ἀφτιά. Ἐριξε μιὰ

ματιά στὴν Ἦλεν, σὰ νὰ τῆς ἔλεγε ὅτι τοὺς τὴν ἔσκα-
σε πάλι ὀλωνῶν. Ἡ Ἦλεν τοῦ ἔφερε ἓνα κουτί παγω-
μένη μπίρα· ὁ Μικ τὸ ἀνοιξε κι ἔδωσε πρῶτα στὸν Μά-
νους νὰ πιεῖ, ἀλλὰ ἐκεῖνος ἀρνήθηκε. Δὲν τοῦ ἄρεσε ἡ
γεύση. Ὁ Κάλ σήκωσε τὸ χέρι του ζητώντας μιὰ γου-
λιά, κι ὅταν ὁ Μικ Τζόις τοῦ ἔδωσε τὸ κουτί, ἔγειρε πί-
σω τὸ κεφάλι του καὶ ἤπιε. Πῆρε εἰδηση ὅτι ἡ Ἦλεν
τὸν κοίταξε. Τοῦ ἐπέτρεπαν νὰ πίνει μιὰ γουλιὰ μπίρα,
ἀλλὰ δὲν ἦταν βέβαιος πῶς θὰ ἀντιδρούσε ἡ μητέρα του.

«Αὐτὸς μοῦ τὴν ἔδωσε», τῆς εἶπε δίνοντας τὴ μπί-
ρα στὸν Μικ.

«Θὰ μεθύσεις», τοῦ εἶπε γελώντας. «Τὸ πρῶι δὲ θὰ
ξέρεις ποῦ νὰ βάλεις τὸ κεφάλι σου ἀπ' τὸν πονοκέφαλο».

Ἡ Ἦλεν ἔκλεισε τὶς πόρτες ποὺ ἔβγαζαν στὸν κῆπο. Τὸ
πάρτι κόντευε νὰ τελειώσει. Θυμήθηκε ὅτι ὁ Χιὺν τῆς
εἶχε πεῖ πῶς ὁ Μικ ἤξερε ἓνα τραγούδι ὅλο κι ὅλο, κι
αὐτὸ τὴν καθυσέχασε. Τὸ τραγούδι του ὅπωςδήποτε τὸ
εἶχαν ἀκούσει οἱ γείτονες δεξιά κι ἀριστερά τοῦ δρόμου,
ἴσως καὶ αὐτοὶ ποὺ ἔμεναν πιὸ κάτω. Ἡ ἀπορία τῆς σὲ
σχέση μὲ τὸν Μικ Τζόις ἦταν ὅτι, ἀφοῦ τοῦ ἄρεσαν τό-
σο πολὺ τὰ παιδιὰ, γιατί δὲν εἶχε δικὰ του, καὶ γιατί
μὲ τὴ συμπεριφορὰ καὶ τὴν ὁμιλίαν του προσποιοῦνταν
ὅτι ἦταν ἀπὸ τὰ δυτικὰ τῆς Ἰρλανδίας. Κι ἄλλη μιὰ ἀπο-
ρία τῆς, πῶς θὰ ἦταν νὰ ἔχεις παντρευτεῖ ἓναν τύπο σὰν
κι αὐτόν – ἓνα κράμα ἐλέγχου καὶ ἀναρχίας, τέτοια ἀνο-
μοιογένεια. Γύρισε καὶ κοίταξε τὸν Χιὺν τὴ στιγμὴ ποὺ
ἄρχιζε νὰ τραγουδάει ἱρλανδέζικα, ἡ φωνὴ του ἔρρινη
καὶ λεπτὴ, καὶ συνάμα γλυκιὰ, καθάρια. Εἶχε τὰ μάτια
του κλειστά. Εἶχαν ξεμείνει καμιὰ δεκαριά ἄτομα, δύο
ἀπ' αὐτοὺς μπῆκαν στὸ τραγούδι, σιγανὰ στὴν ἀρχή,

μετά πιό δυνατά. Ἡ ῥῆλιν στεκόταν σέ μιὰ γωνιά καὶ σκεφτόταν τὸν Χιού: τόσο ἀνεκτικὸς καὶ συνεπὴς ἄνθρωπος, τόσο σεμνὸς καὶ ἀξιοπρεπής. Κι ἀναρωτήθηκε γιὰ μιὰ ἀκόμη φορά —ὅπως τὸ ἔκανε συχνὰ κάτι τέτοιες στιγμές— γιατί αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος τὴν ἤθελε τόσο πολὺ, γιατί εἶχε ἀνάγκη ἀπὸ κάποιον ποὺ δὲν διέθετε καμιά ἀπὸ τὶς ἀρετές του· ξαφνικὰ ἐνίωσε σὰ νὰ τοὺς χῶριζαν αἰῶνες φωτός. Δὲ θὰ τὸν ἄφηνε νὰ καταλάβει ποτὲ τὴ συνεχή, τὴν καθημερινὴ παρόρμηση νὰ τοῦ ἀντιστέκεται, νὰ τὸν κρατάει σὲ ἀπόσταση, καὶ τὴν πάλῃ τῆς νὰ ὑπερβαίνει αὐτὲς τὶς παρορμήσεις, ἀπὸ τὶς ὁποῖες συχνὰ ἔβγαινε χαμένη.

Ὁ Χιὺ πᾶσχιζε νὰ τὸ συλλάβει ὅλο αὐτὸ ἀλλὰ ταυτόχρονα τὸν φόβιζε, καὶ συχνὰ τὰ κατάφερνε νὰ προσποιεῖται ὅτι δὲν ἔτρεχε τίποτα, ἡ περίοδός τῆς τὴν ἔκανε νὰ φέρεται ἔτσι, ἴσως καὶ μιὰ κακοδιαθεσία. Θὰ τῆς περνοῦσε, κι ἐκεῖνος θὰ περίμενε τὴν κατάλληλη στιγμή καὶ θὰ τὴν ξανάφερνε στὰ νερά του, καὶ ἡ ῥῆλιν θὰ πλάγιαζε δίπλα του, σχεδὸν εὐγνώμων, ἔστω κι ἂν ἤξερε ὅτι ὁ Χιὺ εἶχε σκόπιμα παρανοήσει τὶς διαφορὲς τους. Ἔτσι ὅπως τὸν κοίταζε τώρα, ἡ φωνὴ του ν' ἀνεβαίνει στὸν τελευταῖο στίχο τοῦ τραγουδιοῦ, φανερὰ ἐρωτευμένη μὲ τοὺς ἤχους τῶν λέξεων ποὺ τραγουδοῦσε, εἶχε ἐπίγνωση ὅτι ὁποιοσδήποτε ἄλλος θὰ εἶχε ἀφήσει γυμνές, ἀκριβῶς ὅπως ἐκεῖνος εἶχε καλύψει, τὶς ἀνώριμες πλευρές τῆς, ποὺ καὶ ἄστατες ἦταν καὶ ὑποπτές.

Αναζητήστε το [εδώ](#)

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
GUTENBERG

www.gutenbergbooks.gr

 [/gutenbergbooks](https://www.facebook.com/gutenbergbooks)